

Chinese melkgeitenhouderij, een reus in kinderschoenen

Klaas Sjoerd Meekma

In China worden al heel lang melkgeiten gehouden en met 12 miljoen geiten zijn dat er bijna net zo veel als in de hele EU. Tot voor kort werden die geiten gehouden op talrijke minibedrijfjes, maar recent zijn er ook grotere bedrijven ontstaan en wordt er zelfs gewerkt aan bedrijven met 40.000 geiten. China heeft bovendien een sterk toenemende invloed op de internationale melkgeitenhouderij als investeerder in melkpoederfabrieken en als koper van melkpoeder en babyvoeding op basis van geitenmelk. Alles vanwege de grote vraag naar babyvoeding door de toegenomen koopkracht, de afschaffing van de eenkindpolitiek en de Chinese voorkeur voor geitenmelk.

Begin november reisde een groep van veertig Nederlandse geitenhouders met mengvoerleverancier ForFarmers naar China. Om met eigen ogen te zien hoe het ervoor staat met de geitenhouderij in het land dat wereldwijd invloed heeft op de geitenmelkmarkt. De contacten en het reisprogramma in China kwamen tot stand via oud-NOG-voorzitter en nu reisleider Piet Bijman die ruim 25 jaar geleden vanuit de praktijkschool in Oentsjerk al naar China

ging om geitenvoorlichting te geven en de laatste jaren weer geregeld die kant op gaat. "Have you been in China before?", vraagt onze Chinese gids Mei Wang. "No? Then we have some surprises for you!". En hij kreeg gelijk, want wie voor het eerst in China komt valt van de ene verbazing in de andere. Alles is er anders. En het land met duizelingwekkende cijfers is in beweging. China heeft met z'n 1,4 miljard inwoners bijna één op de vijf wereldburgers en smog is er nog alom aanwezig. Tegelijk is het land ook bezig om slagen op milieugebied te maken en zagen we al veel elektrische auto's, bussen en andere vervoermiddelen. De welvaart stijgt, maar is nog slecht verdeeld tussen onder meer stad en platteland en rijk en arm, maar de koopkracht stijgt onmiskenbaar. Grote delen van China zijn dichtbevolkt en het land moet grondstoffen importeren om de bevolking van voedsel te voorzien. De Chinezen eten steeds meer vlees en zuivel en minder rijst en soja, waardoor het land nog meer grondstoffen moet importeren. De eenkindpolitiek, ingevoerd in 1978, is sinds 2015 afgeschaft en omgezet in een tweekindpolitiek, omdat de 1,3 miljard tellende bevolking dreigt te vergrijsen. Het feit dat in Aziatische en Afrikaanse landen veel kinderen geen koemelk kunnen verdragen, dat in China vanouds geitenmelk veel gebruikt wordt, het melanine-schandaal

Foto: ForFarmers

Een van de 25 geplande geitenstallen van Feihe, de grootste Chinese babyvoedingsfabrikant.

De driewieler is het standaard Chinese bedrijfstransport. Hier voor 80 liter melk van 68 geiten.

Geitenhouder onderweg naar een weitleg om zijn drie geiten te laten grazen.

Foto's: Klaas Sjoerd en Jannine Meekma

waarbij gif in Chinese babymelkpoeder terechtkwam en de stijgende koopkracht zijn de ingrediënten voor de sterk groeiende vraag naar melkpoeder en babyvoeding van geitenmelk. Onlangs werd ook nog bekend dat China de importheffingen op kaas en babyvoeding per 1 december verlaagt vanwege de grote vraag.

Melkrevolutie

Een en ander leidt er niet alleen toe dat China geitenmelkpoeder koopt en poederfabrieken bouwt op verschillende continenten, maar ook dat in het land zelf gewerkt wordt om de geitenmelkproductie op te krikken. "De melkgeitenhouderij is een nieuwe ster in China's melkindustrierevolutie en groeit snel. Dat zal grote voordelen brengen voor het Chinese volk in de vorm van voedsaam en gezond voedsel. De kern van de Chinese droom is voorspoed, gezondheid en een welvarend volk. Het versterken van de melkindustrie kan dat dichterbij brengen, maar we hebben nog een lange weg te gaan", zo luidt de tekst waarin de Chinese kijk op de melkgeitenhouderij wordt weergegeven.

De overheid stimuleert dan ook de melkgeitenhouderij en schaalvergroting. Met als baas boven baas de grootste Chinese babyvoedingsfabrikant Feihe die werkt aan 25 bedrijven van elk 40.000 geiten in het dunner bevolkte noorden van China. Hetzelfde bedrijf investeert ook zo'n 200 miljoen in een nieuwe geitenmelkpoederfabriek in Canada. Daar moet 60 miljoen kilo geitenmelk in worden verwerkt; ongeveer net zo veel als nu in Canada in totaal wordt gemolken. En ook in ons land wordt er al bijna 40 miljoen kilo geitenmelk verwerkt voor babyvoeding vooral voor China. Dat gebeurt onder de merknaam Kabrita door het Chinees-Nederlandse Ausnutria Hyproca. Dit bedrijf dat de melk verwerkt van HGM heeft een nieuwe fabriek in Heerenveen bijna klaar en lijkt

klaar voor een nieuwe groeispurt. HGM geeft overigens aan dat ze vooral hopen op een spoedige toelating tot de ook zeer lucratieve Amerikaanse markt.

Melkprijs € 1,25

Het grote voorbeeld zijn de Nieuw-Zeelandse geitenmelkers die met hun Nannycare babyvoeding al vanaf 1988 met groot succes, eerst in Taiwan, maar inmiddels ook in onder meer China, op de markt zijn. De Nieuw-Zeelanders realiseren met hun *Dairy Goat Co-operative*, met als enige product babyvoeding op basis van geitenmelk, een melkprijs die door de jaren heen drie tot vier keer zo hoog ligt als de koemelkprijs, en het afgelopen jaar zo'n 1,25 euro bedroeg, waarmee ze dus royaal

Daarvan lopen er 2,4 miljoen in de provincie Shaanxi in centraal China, het gebied met de meeste melkgeiten in China en de regio waar het Nederlandse gezelschap steden en bedrijven bezocht. De meeste bezoeken werden afgelegd in de regio Fuping dat traditioneel het oudste geitengebied is van China. En waar ook de Chinese president Xi Jinping is geboren.

In de regio Fuping zijn er inmiddels 150 bedrijven met meer dan 200 geiten (waarbij in China geiten en lammeren meestal bij elkaar worden opgeteld), maar in totaal worden er in dit gebied met een oppervlakte kleiner dan Utrecht meer dan een half miljoen geiten gehouden en dat zijn er dus alleen in deze regio al iets meer dan in ons

Geiten voor voedsel en voorspoed

twee keer zoveel voor hun geitenmelk beuren als hun Nederlandse collega's. Ook in China blijkt de melkprijs hoger dan in ons land, hoewel de Chinezen niet schuldig zijn met markt informatie. Zo werd ons meegedeeld dat de melkprijs ongeveer 5 Yuan is, dat is ongeveer 65 eurocent, maar even later werd ook 5,5 Yuan genoemd (70 cent) en naderhand hoorden we uit betrouwbare bron dat Feihe werkt met een met Nieuw-Zeeland vergelijkbare melkprijs van 1,25 euro. Voor zover wij dat konden beoordelen, lijkt zo'n melkprijs ook wel nodig om uit de kosten te komen.

220 kilo melk per geit

In heel China zijn er 12 miljoen geiten, dat is ongeveer 25 keer zoveel als in ons land.

hele land. Wat tegelijk betekent dat er nog op duizenden kleine bedrijfjes geiten worden gehouden.

Van het totaal aantal geiten in deze provincie wordt ongeveer de helft gemolken voor de melkverkoop en dan valt de melkproductie van 60 miljoen kilo melk in Fuping niet mee. Dat is 220 kilo melk per geit, maar waarschijnlijk gaat het hier om melk afgeleverd aan de fabriek, terwijl er ook nog melk voor privéconsumptie wordt gebruikt. Bovendien worden de meeste lammeren bij de moeder opgefokt. Volgens de Chinezen ligt de gemiddelde melkproductie van de Chinese geiten rond de 500 kilo melk.

Ten tijde van ons bezoek lag de melkproductie op de meeste bedrijven stil vanwege droogstand, of waar er nog wel dieren werden

gemolken lag de gemiddelde productie op amper een kilo melk per dag. Duurmelken kennen ze niet in China; de geiten worden nog steeds allemaal drachtig gemaakt en vervolgens allemaal droog gezet.

14.000 vs. drie

Het land heeft heel lang, en nog steeds, heel veel kleinschalige geitenhouderijen gehad, maar de laatste jaren zijn er, gestimuleerd door de overheid, ook grotere bedrijven ontstaan. Wij hebben twee heel grote bedrijven bezocht, beide kort geleden opgezet door Chinese melkpoederfabrieken. Waaronder het eerste bedrijf dat Feihe heeft opgezet voor 40.000 geiten met nu 14.000 geiten, waarvan er 6.000 werden gemolken. Die worden gemolken in een 100-stands buitenmelker waarmee een tiental Chinezen bezig waren. Daarnaast kwamen we een geitenhouder tegen met drie geiten onderweg naar een weijtje waar hij zijn geiten liet grazen. Waar de drie geiten er gezond en weldoerend uitzagen, oogden de 14.000 geiten van Feihe veel minder. Het bedrijf kocht geiten van heel veel kleinere bedrijven, maar importeerde ook uit Australië (voor geiten uit Europa houdt China de grenzen vooralsnog gesloten), maar die komen allemaal bij elkaar waardoor onder meer CAE en CL, maar waarschijnlijk vooral ook pasteurella en andere longaandoeningen vrij spel hebben en veel slachtoffers eisen. Het lijkt bijna onmogelijk om op deze manier tot bedrijven te komen waarop gezonde geiten goed gaan produceren.

De verschillen met de Nederlandse geitenhouderij zijn enorm. Zo is arbeid geen beperkende factor. Werknemers zijn goedkoop, maken veel uren en leven in armoedige hokjes bij de bedrijven. Op de bedrijven van heel klein tot heel groot liepen vrijwel uitsluitend witte geiten. De Chinezen spreken van Guanzhong geiten, afstammend van impor-

ten uit Europa en Noord-Amerika. Wij zagen veel smalle geiten met weinig inhoud, opvallend veel erfelijk ongehoorde (onthoornen gebeurt er niet of nauwelijks) en veel afwijkingen in benen, bouw en uiers. Moeilijk omin te schatten hoe die geiten eruit zouden zien als ze royaler gevoerd zouden worden. Op de meeste bedrijven lopen de geiten in stallen met (gedeeltelijk) roostervloeren met aan weerszijden uitlopen met dichte vloer. Stro of ander strooisel wordt bijna nergens gebruikt. De geiten produceren allemaal dropjes die dagelijks uit de hokken en de uitlopen worden geveegd en verzameld; die mest kan goed worden verkocht.

Duur voer

Arbeid is dus goedkoop, maar voer daarentegen schaars en duur en er wordt dan ook heel zuinig gevoerd. We kwamen meerdere bedrijven tegen waarbij de geiten midden op de dag al niks meer hadden te eten en dat wordt heel normaal gevonden. Vette geiten hebben we dan ook niet gezien, magere wel. Uit een berekening van Martin Zwiep, die een jaar voor Feihe heeft gewerkt, komt naar voren dat krachtvoer tot bijna twee keer zo duur is als in Nederland (50 cent per kilo), terwijl ruwvoer tot wel drie keer zo duur is. Mais wordt er dan ook niet alleen voor het vee geteeld. Vaak worden de kolven apart geogst van de plant. Die kolven die ten tijde van ons bezoek op vele erven lagen te drogen zijn dan voor eigen consumptie en de rest van de plant voor het vee, of ook de planten worden gedroogd en gebruikt als brandstof voor de winter. De mais die het vee gevoerd wordt was dan ook geregeld van heel matige kwaliteit en de bewaring laat veel te wensen over.

Opvallend is dat op bijna alle bedrijven, ook de kleinere, gemengd wordt gevoerd en dat ruwvoer bijna allemaal op de bedrijven wordt verhaakseld voordat het gevoerd wordt.

Naast gras zagen we ook onder meer sorghum (staat ook in ons land in de belangstelling als alternatief voor snijmaïs), luzerne (onder meer geïmporteerd uit de VS) en ongedorst graan. Commerciële mengvoeders hebben we niet gezien in China. Wel op verschillende bedrijven meel in zakgoed en losgestorte grondstoffen in voerkeuken, vaak met een vaste menger. Gebruikt worden onder meer maïsmeel, tarwe en rijstemeel. Het mengsel wordt dan vervolgens met driewielers of zelfs met handkarretjes voor de geiten gebracht.

Hier en daar zagen we ook indrukwekkende voorraden medicijnen liggen. Antibiotica worden in China veel ingezet naast de algemeen gebruikte kruidenmengsels ('Chinese medicine'). Desondanks hebben we veel gezonde en onderontwikkelde dieren gezien. En ook opvallend veel lammeren die weliswaar de leeftijd hadden, maar nog lang niet het gewicht, die wel bij de bok liepen. Niettemin maakten de individuele geitenboeren die we ontmoetten een redelijk welvarende indruk en maakten ze kennelijk deel uit van de bovenlaag op het platteland.

Zwaar onder de indruk van alle impressies opgedaan in dit gigantische land, kwamen de Nederlandse geitenhouders wel snel tot de conclusie dat het nog heel lang zal duren voordat de melkgeitenhouderij in China concurrerend is. Maar ook dat China nog een heel grote invloed zal hebben op de melkgeitenhouderij wereldwijd. Jammer dat Friesland Campina de grote kansen op de Chinese markt voor babyvoeding van geitenmelk kennelijk heeft laten lopen. Het zou toch mogelijk moeten zijn om veel meer van de internationaal gezien goedkope en kwalitatief hoogwaardige Nederlandse geitenmelk als poeder bij al die miljoenen Chinezen te krijgen. ✨

Sorghum staat te drogen tegen de muur, steenkolen en een maïskuil.

De meeste bedrijven zijn voorzien van (gedeeltelijk) roostervloeren.

Eén van de beter verzorgde Chinese koppels in een uitloop.

Foto's: Klaas Sjoerd en Jannie Meekma